

Heti összefoglaló

(2008. december 15-21.)

Hazai folyamatok

Az **agrártermékek** termelőiár-szintje októberben 16,5 százalékkal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A növényi termékek árszintje közel egyharmadával, 32,6 százalékkal csökkent. A 2008. évi időjárás az időszak egészében kedvezett a növényi kultúráknak. A terméseredmények Európa szerte jók voltak, így az importárak is mérséklőleg hatottak a magyar felvásárlási árakra. Különösen a nagy volument képező gabonafélék termelői ára esett vissza a múlt évi irreálisan magas szintről, az októberi árak 44,3 százalékkal maradtak el az egy évvel korábitól. A búza ára 35,7 Ft/kg-ra, a kukoricáé 25,5 Ft/kg-ra mérséklődött, ami fele a tavalyinak az idei év eleji árak. A jelentős hányadot kitevő olajos növények termelői ára 15,2 százalékkal csökkent tavaly óta. A zöldségfélék ára szinten maradt. A fogyasztói árakra is kedvezően hatott a gyümölcsök 40 százalékot meghaladó árcsökkenése. A szőlő kedvező terméseredménye egyötöddel mérsékelte a felvásárlási árakat, ami a piaci árakban is érződött. A mérséklődő takarmányárak mérsékeltek az élőállatok és állati termékek felvásárlási árának növekedését, amelyek októberben 7,4 százalékkal voltak magasabbak a tavalyinál. A vágósertés ára 25,5 százalékkal emelkedett, a többi vágóállat mindössze néhány százalékkal drágult. Az **első tíz havi** átlagárak közel 3 százalékkal voltak magasabbak az előző évinél, a növényi termékek árszintje csökkent, az állati termékeké 16 százalékkal emelkedett. Az év hátralévő hónapjaiban a fenti tendenciák fennmaradásával számolunk, a húsárak decemberben az átlagnál jobban emelkedhetnek.

2008. októberében az **alkalmazásban állók száma** 2727,2 ezer fő volt, 0,81 százalékkal kevesebb, mint 2007 azonos hónapjában. A csökkenés a közszférát és a versenyszférát is érinti. Összességében mintegy 15,1 ezerrel dolgoznak kevesebben az állami szektorban, mint egy évvel ezelőtt. A versenyszférában július óta csökken a foglalkoztatottság, és jelenleg már 13,6 ezer fővel alacsonyabb a létszám, mint 2007 októberében. A legnagyobb visszaesés az iparban tapasztalható, ahol októberben 15,3 ezer fővel dolgoztak kevesebben, mint egy évvel korábban. Ezen belül a textiliparban, a papíriparban és az élelmiszeriparban volt jelentős létszámcsökkenés. Az építőiparban szintén jelentős mértékben (7,3 ezer fővel) csökkent az alkalmazottak száma. Bár a mezőgazdaság mellett a textilipar és az építőipar a legnagyobb feketén foglalkoztató ágazat, ezúttal nem az illegális munkák terjedésével magyarázható a létszámcsökkenés, hanem a termelés visszaesésével. Folytatódott a gazdasági struktúra átalakulása, mivel az ipari foglalkoztatás szűkülését a szolgáltató ágazatok 16,9 ezer fős létszám-bővülése ellensúlyozta. Tavalyhoz képest 8,1 százalékkal emelkedtek a **bruttó bérek** az első 10 hónap átlagában, míg a nettó keresetek 7,2 százalékkal nőttek. Január-október átlagában a reálkeresetek – a 6,5 százalékos infláció mellett – 0,7 százalékkal emelkedtek a nemzetgazdaság egészében. Ez a versenyszférában 1,4 százalékos növekedést jelent. Ezzel szemben a közszférában 0,5 százalékkal csökkent a nettó keresetek vásárlóértéke, amely a decemberben folyósított kompenzáció után elérheti az egy évvel ezelőtti szintet.

Az **államháztartás hiánya** (önkormányzatok nélkül) az év első tizenegy hónapjában 975,7 milliárd forint volt. A legfrissebb adatok alapján teljesíthető a szaktárca által tervezett 921,5 milliárdos éves deficit. Az államháztartás éves tervezett ESA-hiánya a Pénzügyminisztérium prognózisa szerint GDP 3,4 százaléka lesz. A tervezettnél kisebb hiány elsősorban a bérterhekhez köthető adóbevételek többletének, és az egyéb bevételeknek köszönhető, míg a

fogyasztáshoz kapcsolódó adóbevételek valószínűleg elmaradnak a várttól. Jelentősen javítja még az egyenleget a költségvetési szervek kiadásainak mérséklése. Összességében a hiány időarányos nagysága (106,7 százalék) néhány százalékkal magasabb, mint tavaly ilyenkor, a hiánycél azonban a várható decemberei egyenlegjavulással megvalósítható. Ennek jele, hogy a kormány 78,5 milliárd forintos takarékeloldásról döntött.

Nemzetközi folyamatok

Kedden az amerikai jegybank szerepét betöltő **Fed** meglepő mértékben, gyakorlatilag nullára, 0 és 0,25 százalék közé mérsékelte az irányadó kamatlábat. Az USA és EKB kamatkülönbségének növekedése miatt a dollár rendkívüli mértékben meggyengült az euróval szemben, amit a kormányzat által bejelentett segélycsomagok lehívásának megkezdése is támogatott. Ez utóbbi a dollárba vetett piaci bizalom gyengülésével jár, mivel várhatóan rövid idő leforgása alatt nagy mennyiségű pénz áramlik a gazdaságba. A dollárgyengülés egyúttal a segélycsomagok hatékonyságát is visszaveti. Az EUR/USD csütörtökre 1,4298-ig emelkedett, míg egy héttel korábban 1,3294-en állt. A japán jegybank 0,3 százalékról 0,1 százalékra mérsékelte alapkamatát.

Az **olaj** árfolyama – az arany árával ellentétben – egyáltalán nem követte a dollár jegyzésének mozgását. Ennek egyrészt a recessziós félelmek erősödése, és az olajtartalékok emelkedése volt az oka, másrészt jelentős mértékben technikai tényezők játszottak szerepet. A januári kontraktus pénteken futott ki, a long pozíciók tömeges zárása miatti eladások folyamatosan lefelé nyomták a januári árat. A januári és februári jegyzések árfolyama között meglepően nagy, 16 százalékos különbség alakult ki emiatt, azonban az ebben rejlő üzleti lehetőségeket (januári kontraktus megvétele leszállításra, tárolása és eladása februárban) a piaci szereplők a jelenlegi szűk likviditási helyzetben nem tudták kihasználni. Az OPEC a héten napi 2,2 millió hordó kitermelés csökkentésről határozott, azonban az imént említett technikai tényezők miatt a döntésnek látszólag nem volt hatása az árfolyam alakulására. A globális kereslet folyamatos csökkenése miatt a piaci szereplők januárban tovább 3 millió hordós kvótacsökkentésre számítanak.

Decemberben tovább romlott az **euró-övezeti feldolgozóipari és szolgáltatói beszerzési menedzserindex** értéke egyaránt. A feldolgozóipari BMI 35,6 pontról 34,5 pontra, a szolgáltatói 46,2 pontról 42,0 pontra mérséklődött. Negatív kilátásokat vetít előre a német Ifo-index alakulása is. Decemberben a mutató 82,6 pontra süllyedt a novemberi 85,8 pontot követően, ami 16 éves mélypontnak felel meg. A jelenlegi helyzet megítélésének részindexe számottevően romlott: 94,9 pontról 88,8 pontra zuhant. A jövőbeni várakozásoké kisebb mértékben, 0,6 ponttal mérséklődött.

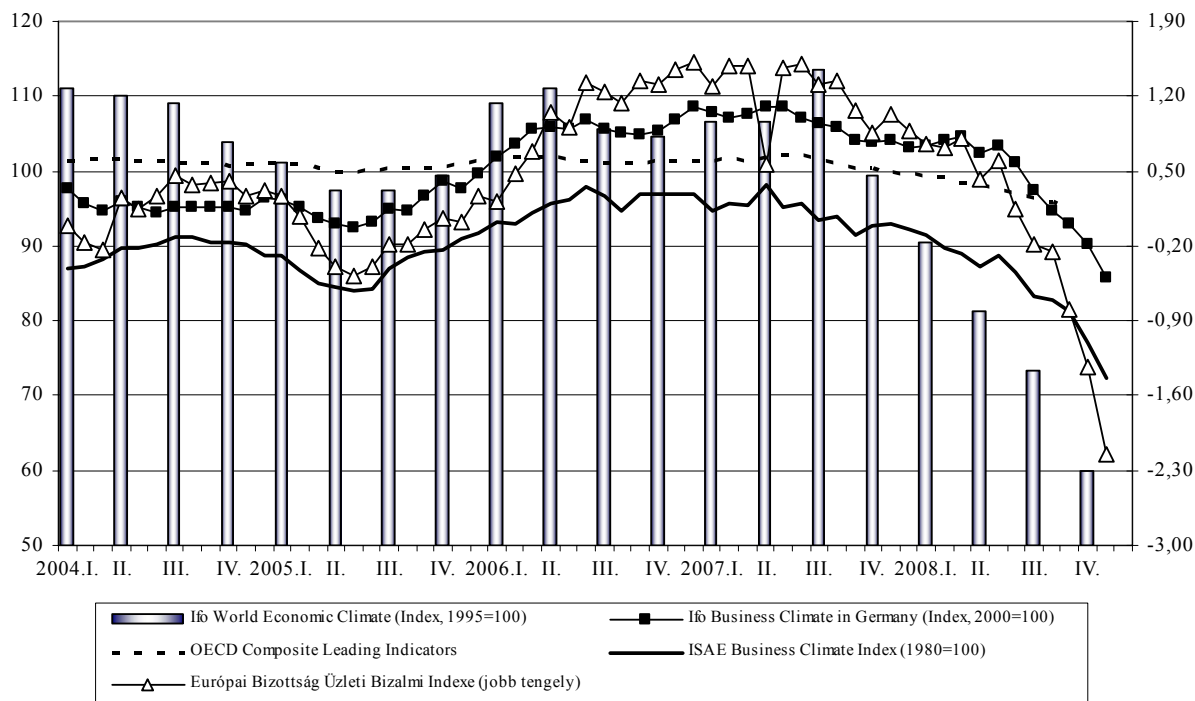
Várható adatok, események a héten (2008. december 22. – január 5.)

2008.12.22.	Hétfő	KSH, Kiskereskedelem
2008.12.23.	Kedd	KSH, Külkereskedelem

Melléklet

1. ábra

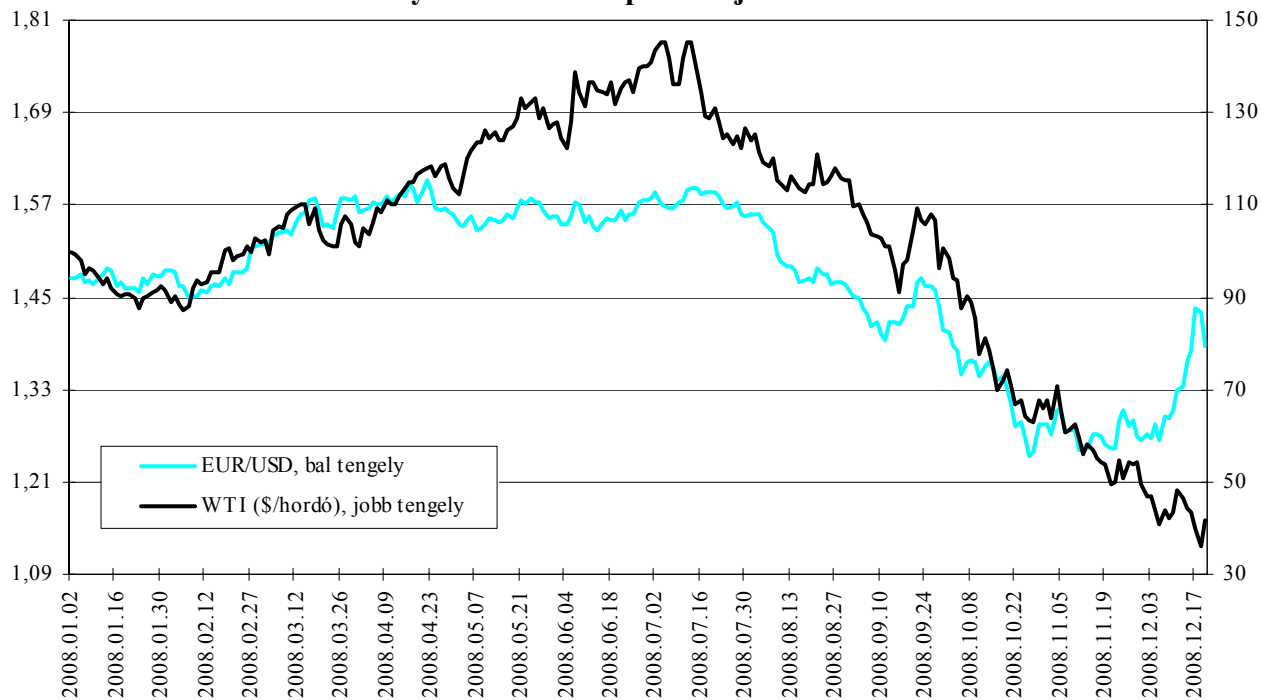
Nemzetközi konjunktúra-előrejelzések, 2004-2008

Forrás: EB, Ifo, ISAE, OECD

2. ábra

Az EUR/USD árfolyam és a WTI típusú olaj árának alakulása 2008-ban

Forrás: NYMEX, Fed